

PRZEWODNIK DLA PODATNIKA

Preferencyjne rozliczenie dochodów osób samotnie wychowujących dzieci

Zasady obowiązujące w 2023 roku

Kto może skorzystać z rozliczenia się jako osoba samotnie wychowująca dzieci?

Z preferencyjnego opodatkowania dochodów możesz skorzystać, jeżeli jesteś rodzicem lub opiekunem prawnym, będącym: panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem, osobą, w stosunku do której orzeczono separację w rozumieniu odrębnych przepisów, lub osobą, której małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności.

Ważne!

Z preferencyjnego opodatkowania dochodów jako osoba samotnie wychowująca dzieci może skorzystać tylko jeden z rodziców lub opiekunów prawnych dziecka.

Warunki uprawniające do preferencyjnego opodatkowania

Składając zeznanie podatkowe możesz rozliczyć się jako osoba samotnie wychowująca dzieci, jeżeli w roku podatkowym:

1) samotnie wychowujesz dzieci:

- małoletnie,
 - pełnoletnie, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,
 - pełnoletnie, do ukończenia 25. roku życia, uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach regulujących system oświatowy lub szkolnictwo wyższe, obowiązujących w Polsce oraz w innym państwie, jeżeli w roku podatkowym dzieci te nie uzyskały:
 - ✓ dochodów opodatkowanych według skali podatkowej, z wyjątkiem renty rodzinnej, lub
 - ✓ dochodów opodatkowanych 19% podatkiem z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, udziałów (akcji) lub pochodnych instrumentów finansowych, lub
 - ✓ przychodów zwolnionych od podatku w ramach tzw. ulgi dla młodych i ulgi na powrót
- w łącznej wysokości przekraczającej 12-krotność kwoty renty socjalnej [\[1\]](#), w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego;**

2) do Ciebie jak i do dzieci w roku podatkowym nie miały zastosowanie przepisy:

- 19% podatku liniowego lub przepisy ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym (z wyłączeniem przychodów z najmu prywatnego), w zakresie osiągniętych w roku podatkowym przychodów, poniesionych kosztów uzyskania przychodów, zobowiązania lub uprawnienia do zwiększania lub pomniejszenia podstawy opodatkowania albo przychodów, zobowiązania lub uprawnienia do dokonywania innych doliczeń lub odliczeń,
- dotyczące opodatkowania dochodów na zasadach określonych w ustawie o podatku tonażowym;

- 3) byłeś rezydentem polskim lub nierezydentem mającym miejsce zamieszkania w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej.
W przypadku, gdy w roku podatkowym byłeś nierezydentem:
- musisz udokumentować certyfikatem rezydencji miejsce zamieszkania dla celów podatkowych oraz
 - minimum 75% całkowitych osiągniętych przez Ciebie w roku podatkowym przychodów musi podlegać opodatkowaniu w Polsce;
- 4) złożysz wniosek o preferencyjne rozliczenie w sposób przewidziany dla osoby samotnie wychowującej dzieci, wyrażony w rocznym zeznaniu podatkowym.

Pamiętaj!

W zeznaniu nie wykazuj dochodów uzyskanych przez:

- **małoletnie dziecko** z pracy, stypendiów, renty rodzinnej oraz dochodów z przedmiotów oddanych mu do swobodnego użytku – takie dochody są rozliczane w odrębnym zeznaniu wypełnianym na imię i nazwisko dziecka,
- **pełnoletnie dziecko** – ono rozlicza się samodzielnie w odrębnym zeznaniu podatkowym.

Dodatkowe informacje

- Prawo do preferencyjnego opodatkowania dochodów w sposób przewidziany dla osoby samotnie wychowującej dzieci przysługuje Ci pod warunkiem, że faktycznie samotnie wychowujesz co najmniej jedno dziecko.
- Nie będziesz miał prawa do skorzystania z tej preferencji, w przypadku gdy:
 - wychowujesz wspólnie co najmniej jedno dziecko z drugim rodzicem albo opiekunem prawnym, w tym również, gdy wobec dziecka sprawujesz opiekę naprzemienną, i zarówno Tobie, jak i drugiemu rodzicowi zostało ustalone świadczenie wychowawcze zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tzw. 500+),
 - za dany rok podatkowy swoje dochody rozliczasz wspólnie z małżonkiem, również jako wdowa lub wdowiec.
- Możesz już w trakcie roku złożyć płatnikowi oświadczenie o zamiarze opodatkowania dochodów w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci. Pozwoli Ci to na zrealizowanie dodatkowej kwoty wolnej już w trakcie roku.

Na czym polega preferencja?

Preferencja polega na obliczeniu podatku w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci.

Dzięki takiemu sposobowi obliczenia podatku kwota wolna od podatku wynosząca w 2023 roku 30 000 zł będzie realizowana dwukrotnie ($2 \times 30\,000\text{ zł} = 60\,000\text{ zł}$), analogicznie jak przy wspólnym opodatkowaniu małżonków.

Jak obliczyć podatek?

Obliczając preferencyjny podatek w rocznym zeznaniu podatkowym:

- 1) wykazane dochody podzielić na pół,
- 2) obliczyć od nich podatek według skali podatkowej,
- 3) obliczony podatek pomnożyć przez 2.

Przykładowe wyliczenie:

Wysokość dochodu w zł osoby samotnie wychowującej dzieci	Wysokość podatku w zł
80 000	$80\,000 \div 2 = 40\,000$ $40\,000 \times 12\% - 3600 = 1200$ $1200 \times 2 = \mathbf{2400}$
150 000	$150\,000 \div 2 = 75\,000$ $75\,000 \times 12\% - 3600 = 5400$ $5400 \times 2 = \mathbf{10\,800}$

Wyjaśnienia

[1] W grudniu 2023 roku renta socjalna wynosiła 1588,44 zł ($12 \times 1588,44 \text{ zł} = 19\,061,28 \text{ zł}$).

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Jestem panną, razem z partnerem, ojcem dziecka, wychowujemy małe dziecko. Czy mogę rozliczyć się preferencyjnie jako osoba samotnie wychowująca dziecko?

Nie, do skorzystania z tej preferencji nie jest wystarczające bycie panną. Rodzice żyjący w związku nieformalnym i razem wychowujący dziecko nie są uznawani za osoby samotnie wychowujące dzieci.

Razem z mężem jesteśmy rodzicami dwojga małoletnich dzieci. Mój mąż odbywa karę pozbawienia wolności. Czy mogę skorzystać z preferencyjnego rozliczenia dla osób samotnie wychowujących dzieci?

Tak, możesz. Jeśli jesteś osobą pozostającą w związku małżeńskim, ale Twój mąż odbywa karę pozbawienia wolności, możesz skorzystać z preferencyjnego rozliczenia dla osób samotnie wychowujących dzieci.

Pracuję na etacie i jestem rodzicem pełnoletniego dziecka, które otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny i nie osiąga innych dochodów. Czy mogę rozliczyć się preferencyjnie jako osoba samotnie wychowująca dziecko?

Tak, z preferencyjnego opodatkowania dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci może skorzystać rodzic wychowujący dziecko (bez względu na wiek), które otrzymywało zasiłek pielęgnacyjny, dodatek pielęgnacyjny lub rentę socjalną.

Jestem wdową. Mam pełnoletnie, 24-letnie dziecko, które studiuje i pracuje na podstawie umowy o pracę. Wszystkie jego przychody (35 000 zł) korzystają ze zwolnienia dla osób do 26 roku życia. Czy mogę rozliczyć się jako osoba samotnie wychowująca dziecko?

Nie, nie możesz skorzystać z preferencyjnego rozliczenia, ponieważ uzyskane przez Twoje pełnoletnie uczące się dziecko przychody przekroczyły limit uprawniający Cię do takiego rozliczenia. Przychody zwolnione w ramach tzw. ulgi dla młodych, które uzyskało Twoje dziecko, również uwzględniane są w limicie uprawniającym do skorzystania przez Ciebie z tej preferencji.

W trakcie roku rozwiódłem się. Matka dziecka nie utrzymuje z dzieckiem żadnych kontaktów i od czasu rozvodu sam wychowuję małe dziecko. Czy mogę rozliczyć się preferencyjnie, jeśli przez część roku byłem żonaty?

Tak, jeśli spełniasz pozostałe warunki do preferencyjnego rozliczenia jako osoba samotnie wychowująca dziecko. Aby rozliczyć się preferencyjnie, nie musisz być rodzicem samotnie wychowującym dziecko przez cały rok.

Samotnie wychowuję małe dziecko. Moja córka ma dochody z reklamy w wysokości około 40 000 zł. Czy mogę rozliczyć się preferencyjnie jako osoba samotnie wychowująca dziecko?

Tak. W przypadku dzieci małych nie obowiązuje limit dochodu dziecka uprawniający do skorzystania z tej preferencji.

Jestem samotnym rodzicem pełnoletniej, 22-letniej, uczącej się córki, która w trakcie roku wyszła za mąż. Czy mogę skorzystać z preferencyjnej formy opodatkowania przewidzianej dla osób samotnie wychowujących dzieci w zeznaniu rocznym?

Tak, wystarczy, że jeden dzień w roku spełniałeś warunki uprawniające do skorzystania z preferencyjnego rozliczenia jako osoba samotnie wychowująca dzieci. Zawarcie związku małżeńskiego przez córkę w trakcie roku nie wyklucza możliwości skorzystania przez Ciebie z preferencyjnego rozliczenia.

Jestem wdową i wychowuję małego syna. W maju 2023 roku wynajęłam swoje mieszkanie w ramach najmu prywatnego. Przychód opodatkowałam ryczałtem. Oprócz tego mam dochody z umowy o pracę. Czy mogę rozliczyć się preferencyjnie jako osoba samotnie wychowująca dziecko?

Tak, możesz. Osiąganie przychodów z najmu prywatnego opodatkowanych ryczałtem ewidencjonowanym nie wyklucza preferencyjnego rozliczenia jako osoba samotnie wychowująca dzieci.

Pracuję na umowę o pracę. Po rozwodzie zarejestrowałam działalność gospodarczą opodatkowaną ryczałtem, jednak nie rozpoczęłam jej faktycznego prowadzenia i nie osiągnęłam żadnych przychodów z tego tytułu ani nie poniosłam kosztów uzyskania przychodów. Samotnie wychowuję dwójkę małoletnich dzieci. Czy mogę po zakończeniu roku rozliczyć się preferencyjnie jako rodzic samotnie wychowujący dzieci?

Tak, jeżeli z działalności gospodarczej nie uzyskałaś żadnych przychodów ani nie poniosłaś kosztów uzyskania przychodów, możesz skorzystać z preferencyjnej formy opodatkowania.

Jestem na emeryturze i mam zawieszoną działalność na podatku liniowym. Samotnie wychowuję 15-letniego syna. Czy mogę skorzystać z preferencyjnego rozliczenia jako rodzic samotnie wychowujący dziecko?

Tak, jeżeli w całym roku z tej działalności gospodarczej:

- nie uzyskałaś przychodów,
- nie poniosłaś wydatków zaliczanych do kosztów uzyskania przychodów,
- nie masz obowiązku zwiększenia lub zmniejszenia podstawy opodatkowania,
- nie masz obowiązku dokonania jakichkolwiek doliczeń lub odliczeń.

Mój 23-letni syn jest studentem. W 2023 roku uzyskał tylko dochody z pracy w Niemczech. Wiem, że ten dochód nie podlega opodatkowaniu w Polsce. Czy te dochody wliczam do limitu dochodów dziecka uprawniającego do skorzystania przeze mnie z preferencyjnego rozliczenia jako osoba samotnie wychowująca dzieci?

Tak, niezależnie od tego, która metoda unikania podwójnego opodatkowania ma zastosowanie do zagranicznych dochodów pełnoletniego dziecka, uwzględnia się je w limicie dochodów dziecka uprawniającym do skorzystania z tej preferencji.

Jestem wdowcem, wychowuję pełnoletniego syna, który jest studentem i w 2023 roku nie uzyskał żadnych dochodów. W trakcie roku zawarłem związek małżeński z wdową, która samotnie wychowuje dwoje małoletnich dzieci. Czy w zeznaniu rocznym mogę skorzystać z preferencyjnej formy rozliczenia jako rodzic samotnie wychowujący dzieci?

Tak, pod warunkiem, że nie skorzystasz ze wspólnego rozliczenia dochodów z małżonką oraz spełniasz pozostałe warunki do rozliczenia jako osoba samotnie wychowująca dzieci.

Więcej informacji o podatkach na **podatki.gov.pl**

